

קבצי הערות התמימים ואנ"ש ללקו"ש חלק י"ז שיחה ב' לפ' תזריע

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה ספר היובל

מסובב גדול מהסיבה

במשנה בסוף מסכת קנים תנן: קבעה נדרה צריכה להביא עוד חמש פרידים ממין אחד משני מינין תביא שש נתנתם לכהן ואין ידוע מה נתנה הלך הכהן ועשה ואין ידוע מה עשה צריכה להביא עוד ארבעה פרידים לנדרה ושתים לחובתה וחטאת אחת בן עזאי אומר שתי חטאות אמר ר' יהושע זה הוא שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה כיצד קולו שבעה שתי קרניו שתי חצוצרות שתי שוקיו שני חלילין עורו לתוף מעיו לנבלים בני מעיו לכינורות ויש אומרים אף צמרו לתכלת.

בהליקוט שי"ל לש"פ תזריע (נדפס בלקו"ש חי"ז שיחה ב' לפ' תזריע) שאל ע"ז כ"ק אדמו"ר: מה מוסיף המימרא דר' יהושע, וביאר: שהז' קולות דהכבש לכאורה אין להם כל שייכות להכבש עצמו, ומ"מ אומרים קולו שבעה, ומכאן דוגמא מדבר שאף שאינו אלא סיבה להמסובב – הז' קולות, אעפ"כ נחשבים כקולו, וכמו"כ בנדון השבע קנים הבאים מצד הספק, אף שהסיבה להקרבתם הוא הספק דהאשה והכהן, מ"מ יש להם אותו הגדר דחיובא, כמו הקרבנות שהביאה בראשונה. והביא דוגמאות לזה שהמסובב גדול מהסיבה. וז"ל בלקו"ש שם:

לקוטי שיחות חי"ז – תזריע ב'

באקומט מער תוקף ווי זיין סיבה. ומהם: (א) בא דיני סוכה, נסרים וואס רחבן ארבעה און "הפכנ לצדיהן שאין בהם ארבעה" איז דער דין אז אויך דעמאלט איז דאס פסול, "דכיון דיש שם פסול עליהן נעשו כשפודיו של מתכת הפסולין לסכך בכל ענין שהופכנ". זעט מען, אז כאטש די סיבה וטעם וואס "יש שם פסול עליהן" איז מצד "גזירת תקרה", וואס דאט איז דוקא אויפן צד וואס רחבו ארבעה, ווערט דאס אבער "כשפודין של מתכת", א פסול עצמי,

. . דערמיט איז מבואר דער גדר פון די קרבנות (אז כאטש די סיבה פון די קרבנות זיינען ספיקות וואס זיינען געשאפן געווארן לאחרי אירע (ערשטע) קרבנות חובה, זיינען אויך די קרבנות (בדוגמת) "קולו", זיי האבן אויף זיך א גדר חובה וכו', פונקט ווי די ערשטע קרבנות אירע.

ה. אז סיבת הקרבן איז נאר מצד הספק, היינט ווי אזוי ווערט דער קרבן א חיוב גלייך ווי איר קרבן חובה – געפינט מען כמה דוגמאות, אז א מסובב

ובמילא זיינען זיי פסול אויך על הצד
ווען עס איז ניטא גזירת תקרה.

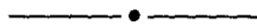
זיין קביעות איז יום חמישים לעומר"),
און דאס וואס מ'מאכט שבועות צוויי
טעג איז בלויז "שלא לחלוק במועדות.

(ב) דברי החת"ס הידועים בנוגע יו"ט
שני של חגה"ש, אז ער איז חמור פון
אנדערע יו"ט שני של גליות, ווייל ער
איז בא ניט מצד ספק ווי אנדערע יו"ט,
נאר ער האט אין זיך א כח של ודאי:
היות אז ביי חגה"ש איז קיינמאל ניט
געווען א ספק ווי ביי פסח וסוכות (ווייל

קומט אויס, אז סיבתו דיו"ט שני של
חגה"ש איז יו"ט שני של פסח וסוכות
— "שלא לחלוק במועדות" — נאר א
ספק, עס ווערט אבער אין יו"ט שני פון
שבועות א תוקף וכח של ודאי, מער ווי
אין פסח וסוכות.

בגליון פט (ש"פ קדושים) שאל הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי:
ולא הבנתי, דהרי דוגמאות אלו אינם אלא דרבנן משא"כ כאן איירי בדאורייתא.

והנה, ב' שבועות לאחמ"כ, במכתב-כללי דפסח שני, בסוף הערה "פסח שני"
— השני, הוסיף כ"ק אדמו"ר, "וגם זה [שיש תוקף בפסח שני על פסח ראשון, אף
שהוא רק תשלומין אליו] דוגמא (מה"ת) שהמסובב גדול מהסיבה":
ענינו "עס איז ניטא קיין "פארפאלן", מען קען אלעמאל פאריכטען" (היום
יום י"ד אייר).

ולהעיר שזהו ענינו בתור תשלומין (דפסח ראשון). והרי גר שנתגייר בין פ"ר
לפ"ש חייב בפ"ש (רמב"ם הל' ק"פ פ"ה ה"ז).

וי"ל שגם זה — סיבתו טענת למה נגרע. — וג"ז דוגמא (מה"ת) שהמסובב
גדול מהסיבה.

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה גליון מז (תש"מ)

א. בלקו"ש פ' תזו"מ ש.ז. מפרש דכוונת ר' יהושע במה שאומר "זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה" לבאר גדר ענין הקרבנות המדובר שם דאף דסיבתן הן מצד הספק שנולד אח"כ, מ"מ הרי הם ג"כ (בדוגמת "קולו") שיש בהם גדר חובה כמו קרבנות הראשונות שלה, ובהערה 30 שם מבאר אף דאינן נאכלות מפני שהן ספק, ואולי י"ל מדשינה רש"י בזה לשונו (בזבחים סח, א) ולא כתב כבשאר מקומות לענין ספק לידה וכו' "שמא חוליין הוא" וכו', דזה שחטאות האלו אינן נאכלות (ונשרפות) הוא לימוד ודין בפני עצמו בנוגע לאכילתה, דאינה מליקה להחירה באכילה... כי לא רק חיובן ודאי אלא גם קדושתן עיי"ש בארוכה.

ולא הבנתי: א) מהו המקור לזה לומר שבקרבנות אלו גם קדושתן ודאי, בשעה שבקרבנות הבאות מחמת ספק לידה וכו' הוה ספק, דלכך אומר רש"י בהם שמא חוליין הן, דלכאורה מסתבר לומר דבעינן קרא ע"ז? ובאמת לעיל בתחילת הסעיף ה' הסברא להיפוך, דבשלמא בחטאת העוף אפ"ל דחידשה התורה דגם על ספק טומאה היא חייבת להביא קרבן לכפרה (בדוגמת אשם תלוי) אבל בנדו"ד דהספק נולד אחר שכבר חל עלי' חיוב ודאי, לא מסתבר לומר כהנ"ל, וא"כ איך נאמר עכשיו דאדרבה דבנדו"ד יש קדושה ודאית, ומצד מה שאמרו כשהוא מת קולו שבעה וכו' ? ב) מהו הפירוש דזה שחטאות האלו אינן נאכלות הוא לימוד ודין בפני עצמו, ולכאורה אם קדושתן הוא ודאי, מנלך לומר דמ"מ אינם נאכלות, דהרי בגמ' נזיר שם כט, ב מבואר הטעם גבי ספק לידה דאינן נאכלות מחמת ב' האיסורים דמליקה וחוליין בעזרה, אבל אם קדושתן הוא ודאי, ליכא בזה שום איסור אכילה, ומנלך דאסורים?

מכללות הנ"ל משמע דקרבנות אלו הם גדר בפני עצמם, לא כספק לידה, ועי' ג"כ בהערה 26 שכתב וז"ל: אבל להעי מפי' הראב"ד בסיום מס' קנים: כלל זה למסכת קניין חטאת העוף באה על ספק לידה ועל ספק כפרה ונפקא לן מקרא במס' נזיר. ואולי קאי בעיקר על ענין הא'. עכ"ל. משמע מזה ג"כ שקרבנות אלו הם ענין בפ"ע, ולכאורה מהיכי תיתי לומר שאינם נכללים בהלימוד דחטאת העוף באה על הספק בהך דנזיר? דאם לא נאמר כן מנלך בכלל לומר שהיא חייבת אח"כ להביא קרבנות מחמת ספק, דהרי יש בזה חשש חוליין בעזרה, (ובפרט לפמש"כ התוס' בזבחים סח, א ד"ה אימר דלמ"ד חוליין בעזרה דאורייתא זה גופא חידשה הפסוק שמביאים מספק עיי"ש), ולולי הלימוד מנלך שמביאים,

(והרי בשאר קרבנות שאינם חטאת העוף, אה"נ דאין מביאין וז"ל הרמב"ם פי"א מהל' שגגות ה"ב (נסמך בהערה 18): יראה לי שאלו החייבים קרבן מספק אין מביאין קרבן שמא יכניסו חולין לעזרה. ואם תאמר והלא חטאת העוף באה על הספק ואינה נאכלת. מפני שהמביא אותה מחוסר כפורים אסור לאכול קדשים עד שיביא כפרתו. אבל מי שאינו מחוסר כפורים אינו מביא קרבן מספק עכ"ל, וא"כ הרי אפשר לומר בפשטות דהא דילפינן דחטאת העוף באה על הספק, הרי זה כולל בין בספק אם נתחייב מתחילה, ובין בספק אם נתכפר בחטאתו שהביא על הודאי, דבשניהם כאחד שייך האי סברא שהוא מחוייב כדי להכשירו בקדשים? (ועי' בנחלת יהושע סי' ו', ובאנציקלופדי' ערך חטאת העוף סי' ב') ועי' בתוספתא כריתות פ"ב ה"ז (שנסמנה בהערה 27) וז"ל: המביא חטאתו ושחטה ספק נזרק הדם ספק לא נזרק הדם יצא, אם הי' מחוסר כפרה ספק חשיכה ספק לא חשיכה ה"ז מביא חטאת העוף ספק עכ"ל, משמע דדין זה נכלל בהך דינא דחטאת העוף משום שהוא מחוסר כפרה, ומהשיחה משמע שהו"ע אחר וכן"ל. (וראה בס' אור הישר חלק ד' בקונטרס דברי יצחק בארוכה בהענין דחטאת העוף הבאה על הספק, ובמקדש דוד סי' י"ב אות ח').

21/08/2018nkn

* * *

ב. בסעי' ד' כתב וז"ל: בשלמא חטאת העוף וואס קומט אויף א ספק, ביי א ספק יולדת וכיו"ב, י"ל כפשטות הלימוד אין גמרא אז די תורה האט מחדש געווען, אז אפי' אויף א ספק אם נטמאה איז זי אויך חייב א קרבן לכפרה (וואס איז איר מתיר לאכול בקדשים), בדוגמא ווי אן אשם תלוי וואס די תורה האט מחייב געווען ברענגען בשעת ס'איז א ספק אט חטא, כו' עכ"ל. ובהערה 24 שם מציין לתוד"ה אימר זבחים (סח, א): "דאתי קרא למימר להביא על הספק כמו בבהמה אשם תלוי" עיי"ש.

ופירוש ההערה הוא דגם בתוס' מצינו סברא זו דחטאת העוף הבאה על הספק הוה כמו אשם תלוי, ויש להעיר דעי' בצאן קדשים שם (שבאסיפת זקנים) שפי' כוונת התוס' דאתא קרא למימר דכמו באשם תלוי בעינן מאותו המין שהוא מביא על הודאי, הנה כן הוא בחטאת העוף דבעינן אותו המין שמביא על הודאי, כמבואר בנזיר כט, א שם בהלימוד של ר' יוסי ב"ר יהודא, דעיקר לימודו הוא להסיפא, עיי"ש, ומובן דפירוש זה אינו מתאים למה שמבאר כאן בהשיחה.

ובהשיחה אפ"ל שמפרש כפי' העולת שלמה שם (שנדפס באסיפת זקנים החדש) דכוונת התוס', דאף אם אינה רוצה

לאכול בקדשים מחוייבת ג"כ להביא, ע"ד באשם תלוי, דאי לאכילת קדשים, פשיטא דחייבת להביא דמספק אסורה באכילת קדשים עיי"ש בארוכה, אלא דמקשה ע"ז אח"כ מהך דכריתות ח, א דהאשה שיש עלי' ספק ה' לידות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עלי' חובה עיי"ש, ואי נימא דגם אם אינה רוצה לאכול בקדשים יש חיוב, א"כ גם הכא תצטרך להביא שאר קרבנותי' עיי"ש. ואולי אפ"ל דהפסוק מגלה דגם בספק מחוייבת להביא קרבן בכדי שתוכל לאכול בקדשים, ואפי' אם אינה רוצה, מ"מ יש חיוב עלי' להכשיר א"ע לאכול בקדשים, וא"כ לא קשה כלל מהך דכריתות.

ואפ"ל ג"כ דבהשיחה מפרש בפירוש הזבחי צדק בהתוס' וז"ל: דקרא אתא להביא חטאת העוף על הספק מתורת ודאי כאשם תלוי, ונפק"מ שאם נתברר אח"כ שבודאי חטא, צריך השתא להביא חטאת אחרת על הודאי דמה שהביא קודם הוא מכח ספק, וכמו דאמרינן באשם תלוי, אבל אם מביא לכתחילה רק מכח ספיקא דאורייתא על חטאו, א"כ אף שנתברר אח"כ בודאי שחטא, אז יוצא בהקרבה ראשונה, ועי' בנזיר כט, א עכ"ל. (ועיג"כ באנציקלופדי' שם הערה 19 בפירוש דברי התוס').

ועי' באנציקלופדי' שם סי' ד' דדין זה אם צריך קרבן אחר או לא הוא מחלוקת הראשונים, ובשטמ"ק סב"ל ממש כסברא הנ"ל דהוה כאשם תלוי דצריך קרבן אחר, והתוס' (כריתות כב, ב ובפסקי התוס' שם) סב"ל דאי"צ, ועיי"ש ג"כ מה שהביא מהגרי"ז בשם הגר"ח, (מיהו הכא בזבחים קאי למ"ד דחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא דוקא, ואכתי יל"ע).

* * *

ג. בסעי' ה' מביא דוגמאות דמסובב אפ"ל יותר בתוקף מהסיבה שלו, מדין סוכה גבי נסרים שרחבן ארבעה, דאפי' אם הפכך על צדיהן פסולין דנעשו כשפודין של מתכת, וגם מ"ש בחתם סופר לגבי יו"ט שני של חגה"ש עיי"ש, ולא הבנתי דהרי דוגמאות אלו אינם אלא בדרבנן, משא"כ כאן איירי בדאורייתא, ולכאוף מה ניתוסף בדוגמאות אלו לנדו"ד, יותר מהדין דאשם תלוי גופא, דאף דאינו אלא בספק איסור, מ"מ יש עליו חיוב ודאי להביא קרבן, עד שהקרבת מותר באכילה, וא"כ גם בנדו"ד אף שסיבת הקרבן אינו אלא ספק, מ"מ נעשה עליו חיוב בעצם והם בגדר חובה וכו'.

(אבל עי' בכריתות כד, ב לגבי אשם תלוי, דמתוך שלבו נוקפו גמר ומקדיש, ועי' מנחת חינוך מצוה קמ"ו

אות ד' שביאר דזה שייך רק באשם תלוי, אבל בחטאת העוף
הבאה על הספק, שלא בא על חטא, לא שייך בו גמר ומקדיש
עיי"ש).

* * *

ד. בסעי' ו' מבואר דלשיטת הרמב"ם המשתחוה לבהמה,
צמרה וכו' אסור מדאורייתא, וראה הערה 53, ולכאורה
כיון שבגמ' נשאר בתיקו, איך פסק הרמב"ם דאסורים
מדאורייתא? אלא שבאמת אין זה שייך להשיחה, (וכמבואר
בהערה 50 דלשון הרמב"ם הוא כשם שנפסלה למזבח כך צמר
שלה פסול וכו', דמשמע שהוא דין אחד ממש) וזהו קושיא
על הרמב"ם גופא, דכיון דבגמ' נשאר בתיקו למה לא כתב
בזה שה"ז ספק וכו' כמו שכתב להלן בהל' י"ב, דגם שם
נשאר בגמ' בתיקו וכתב שה"ז ספק וכו', וכפי שכבר הקשה
שם בלחם משנה (שצויין בהערה 54) עיי"ש.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
- ר"מ בישיבה -